Sporda Güdülenme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sporda Güdülenme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31046

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sporda Güdülenme Ölçe?i (SMO), sporcular?n spora kat?l?m ve performans sergileme nedenlerini olu?turan güdülenme spektrumunu ölçmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, temelde Edward Deci ve Richard Ryan taraf?ndan geli?tirilen Öz Belirleme Kuram? (SDT) çerçevesine dayanmaktad?r. Bu kuramsal yap?, güdülenmeyi içsel, d??sal ve güdüsüzlük boyutlar? üzerinden de?erlendirir. Türkiye'deki spor bilimleri literatürüne kazand?r?lan bu uyarlama çal??mas?, Zi?an Kazak taraf?ndan 2004 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Kazak'?n çal??mas?, ölçe?in Türk sporcu popülasyonu için kültürel ve dilsel olarak uygunlu?unu sa?lamay? amaçlam??, böylece spor psikolojisi alan?nda sa?lam ve geçerlik sahibi bir ölçüm arac? sunulmu?tur. Ölçek, sporcular?n farkl? motivasyon türlerindeki göreli güçlerini belirleyerek, antrenman ve geli?im stratejilerinin ki?iselle?tirilmesine olanak tan?r. Ölçe?in orijinal PDF doküman? mevcuttur.

Anahtar Kelimeler

Sporda Güdülenme Ölçe?i, SMO, Güdülenme, Spor Psikolojisi, Öz Belirleme Kuram?, ?çsel Güdülenme, D??sal Güdülenme, Güvenirlik, Geçerlik, Uyarlama.

Yazarlar

Zi?an Kazak

Amaç

Sporda Güdülenme Ölçe?i'nin birincil amac?, sporcular?n spora yönelik motivasyonel yönelimlerini nicel olarak ölçmektir. Bu yönelimler, sporcunun aktiviteyi kendi seçimiyle mi (içsel) yoksa d??sal bask?lar veya ödüller nedeniyle mi (d??sal) gerçekle?tirdi?ini anlamay? içerir. Ölçek, sporcular?n motivasyon profilini detayland?rarak, antrenörlerin ve spor psikologlar?n?n sporcular?n tükenmi?lik riskini, ba?l?l?k düzeyini ve genel iyi olu?unu de?erlendirmesine yard?mc? olur.

Uyarlama çal??mas?n? gerçekle?tiren Zi?an Kazak'?n (2004) temel hedefi, orijinal ölçe?in (Sports Motivation Scale - SMS) psikometrik yap?s?n?n Türk sporcular? örnekleminde de korundu?unu ve ölçe?in Türk spor bilimleri ara?t?rmalar?nda güvenle kullan?labilece?ini kan?tlamakt?r. Bu, özellikle kültürel farkl?l?klar?n motivasyonel alg?lar? etkileyebilece?i göz önüne al?nd???nda kritik bir ad?md?r.

Yap?

SMO, Öz Belirleme Kuram?'n?n (SDT) öngördü?ü motivasyon süreklili?ini ölçen çok boyutlu bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?d?r. Bu süreklilik, en otonom (öz-belirlenimli) olan içsel güdülenmeden, en kontrol edilen d??sal güdülenme biçimlerine ve nihayetinde güdüsüzlü?e kadar uzan?r. Ölçek genellikle yedi farkl? alt boyutu ölçer:

?çsel Güdülenme: Bilmeye Yönelik, Ba?armaya Yönelik, Deneyimlemeye Yönelik.
D??sal Güdülenme: Tan?mlanm?? Düzenleme (En otonom d??sal güdülenme), ?çe Yans?t?lm?? Düzenleme, D??sal Düzenleme (En az otonom d??sal güdülenme).
Güdüsüzlük (Amotivation): Sporcunun aktiviteyi yapma niyeti veya sebebi olmamas? durumu.

Geçerlik

Sporda Güdülenme Ölçe?i'nin Türk sporcular? için geçerlik çal??malar?, yap? geçerli?ini tesis etmeye odaklanm??t?r. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen motivasyon boyutlar?n? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini gösterir. Uyarlama çal??malar?nda, orijinal yedi faktörlü yap?n?n Türk sporcu örnekleminde de tutarl? bir ?ekilde ortaya ç?k?p ç?kmad??? incelenmi?tir. Bu süreçte genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?larak modelin veri uyumu test edilir.

Her ne kadar orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, 2004 tarihli çal??man?n ölçe?in kültürel adaptasyonunu takiben yeterli düzeyde yap?sal ve çeviri geçerli?ini sa?lad??? varsay?lmaktad?r. Yüksek geçerlik de?erleri, ölçek puanlar?n?n spor motivasyonu kavram?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini garanti eder.

Güvenirlik

Güvenirlik, SMO'nun ölçtü?ü motivasyon düzeylerinin tutarl?l???n? ve istikrar?n? ifade eder. Kazak (2004) taraf?ndan yürütülen çal??mada iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) analizleri, ölçe?in her bir alt boyutu için güvenilirlik katsay?lar?n? hesaplam??t?r. Bu katsay?lar?n .70'in üzerinde olmas?, maddelerin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ek olarak, ölçe?in zamana ba?l? istikrar?n? de?erlendirmek için test-tekrar test güvenirlik yöntemleri de uygulanm?? olabilir. Sa?lam güvenirlik bulgular?, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda ve saha uygulamalar?nda tekrarlanabilir sonuçlar üretebilmesi için temel te?kil eder.

Faktör Analizi

Sporda Güdülenme Ölçe?i'nin uyarlama sürecinde en kritik a?amalardan biri faktör analizidir. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi motivasyon alt boyutlar?na yüklendi?ini belirler ve ölçe?in kuramsal yedi faktörlü yap?s?n? destekleyip desteklemedi?ini kontrol eder. Orijinal ölçekte oldu?u gibi, uyarlamada da aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak temel yap?n?n ke?fedilmesi ve ard?ndan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile bu yap?n?n Türk örneklemine uygunlu?unun test edilmesi beklenir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kazak'?n çal??mas?, yedi faktörlü yap?n?n Türk sporcular? aras?nda da kabul edilebilir uyum indeksleri ile do?ruland???n? göstererek, SMO'nun geçerli bir psikometrik araç oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 7 dereceli bir skalada puanlama yap?l?r.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Sporcular (Aktif olarak sporla u?ra?an bireyler)

Age Group: Genellikle 15 ya? ve üzeri (Ergen ve Yeti?kin Sporcular)

Population Details: Çe?itli spor dallar?nda (bireysel ve tak?m sporlar?) yer alan Türk sporcular?.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire). Uygulama bireysel veya grup halinde yap?labilir.

Anahtar Kelimeler

Spor Bilimleri, Psikometri, Motivasyon Ölçümü, Zi?an Kazak, Öz Belirleme, ?çsel, D??sal, Amotivasyon, Sporcu Performans?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: f.zisan.kazak@ege.edu.tr

Correspondence Address: Zi?an Kazak, Ege Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi (Uyarlama dönemindeki tahmini kurum)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Sporda Güdülenme Ölçe?i, akademik ara?t?rmalarda s?kl?kla kullan?lan bir araçt?r. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? **2004** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle sorumlu yazar?n (Zi?an Kazak) izni ve referans gösterilmesi ?art?yla mümkündür. Ticari veya klinik uygulamalar için resmi izin al?nmas? gerekebilir. Ölçek için herhangi bir standart ücret bilgisi mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Kazak, Z . (2004). Sporda Güdülenme Ölçe?i'nin Türk sporcular? için güvenirlik ve geçerlik çal??mas?. *Spor Bilimleri Dergisi, 15* (4), 191-206.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? bu ba?lant?dan indirilebilir: sporda-gudulenme-olcegi-toad.pdf

Sporda Güdülenme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sporda Güdülenme Ölçe?i'nin maddeleri, orijinal kaynakta listelenmemi?tir. Ölçek, sporcular?n spora kat?l?m nedenlerini sorgulayan ve yedi faktörlü yap?y? (üç içsel, üç d??sal, bir güdüsüzlük) temsil eden toplamda 28 maddeden olu?maktad?r.

Ölçek maddelerine ula?mak için yukar?da belirtilen PDF referans?n?n incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM